

GAMTOS EDUKACINIS TVENKINIŲ PARKAS SALININKUOSE

Pirmojo susitikimo su gyventojais apibendrinimas

2025 m. balandis

TURINYS

Projekto kontekstas	3
Pagrindiniai teritorijos iššūkiai	5
Vertybės: vanduo ir biologinė įvairovė	5
Pasiūlymų dirbtuvės – pirmasis susitikimas	6
Gyventojų pasiūlymai	7
I. Tylos zonos (miško zonos) pasiūlymai	7
II. Vandens ir pasyvaus poilsio zonos pasiūlymai	8
III. Judumo infrastruktūros, aikštelė, takai pasiūlymai	8
IV. Aktyvaus poilsio zonos pasiūlymai	9
Kas toliau?	9

PROJEKTO KONTEKSTAS

Salininkų viešoji erdvė – tai viena iš labiausiai gamtos apjuostų teritorijų pietinėje Vilniaus miesto dalyje. Kadaise čia stovėjo istorinis Salininkų dvaras, iš kurio iki šių dienų išlikęs tik senasis svirnas, o greta plyti trys kūdros. Ši žalia teritorija tarp Vaikų ir Melioratorių gatvių jau dabar yra mėgstama vietos gyventojų – tai erdvė pasivaikščiavimams, ramiam poilsiui gamtos apsuptyje. Visgi teritorijoje vis dar trūksta patogios infrastruktūros, saugių takų, o vandens telkiniai reikalauja ekologinės priežiūros. Nors aplinka išlaikiusi natūralų žavesį, jos potencialas vis dar neišnaudotas.

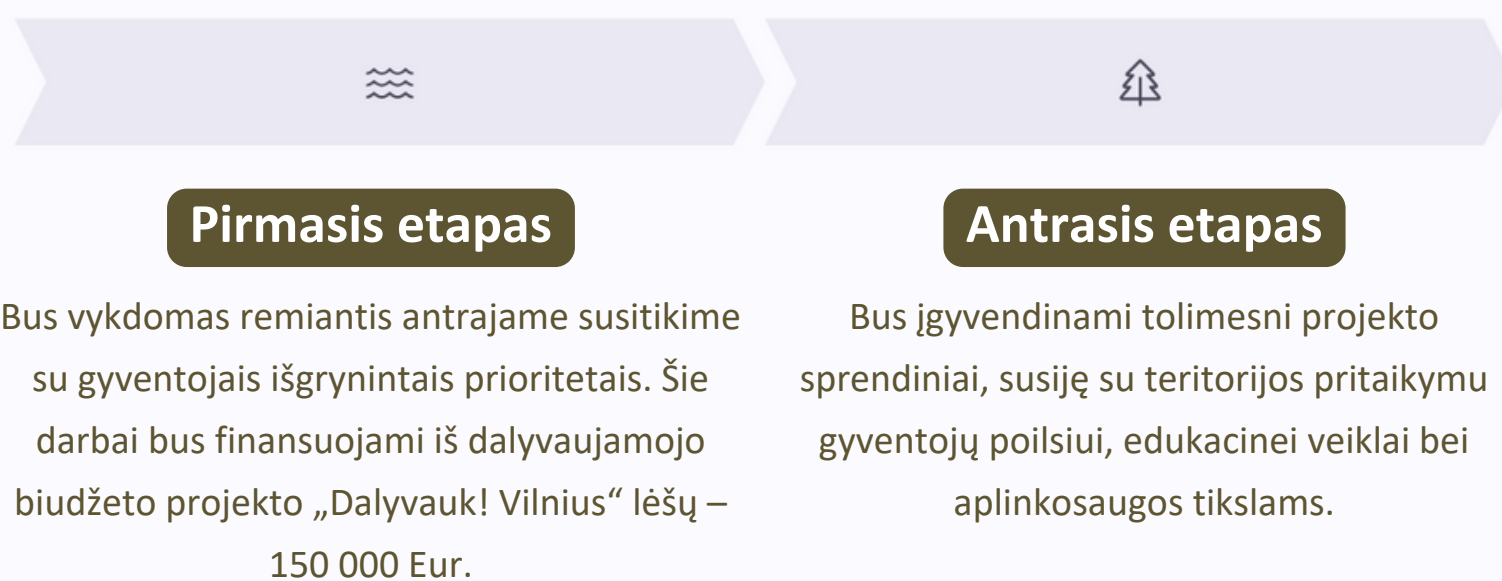
2024 m. bendruomenės „Vardan Salininkų“ iniciatyva projektas „Gamtos edukacinis tvenkinių parkas“ laimėjo Vilniaus miesto savivaldybės programoje „Dalyvauk! Vilnius“, kurioje už pasiūlytas idėjas balsuoja patys miesto gyventojai. Atsižvelgus į pasiūlytą idėją, suformuotas projekto tikslas – išsaugant gamtos savitumą, kurti erdvę, kuri atitiktų bendruomenės poreikius, skatintų aktyvų ir sąmoningą buvimą gamtoje bei kurtų naujas galimybes kasdieniam naudojimui.

SALININKŲ „GAMTOS IR ISTORINĖS EDUKACIJOS TVENKINIŲ PARKO“ koncepcijos kūrimas

Projekto vykdymas

Erdvės atnaujinimas vyks dviem etapais:

Numatyta išsaugoti natūralią augmeniją, o nauji elementai bus diegiami organiškai – jautriai reaguojant į esamą gamtinį kontekstą ir kraštovaizdį.

Parkas taps ne tik vieta rekreacijai – jis bus skirtas ir edukacijai: gamtos pažinimui, ekologinio sąmoningumo ugdymui, istorijos ir kraštovaizdžio patyrimui. Tai bus vieta, kur susitinka gamtos ritmas ir bendruomenės kasdienybė.

Projekto teritorijos ribos

Projekto teritorijos darbo ribos apima žaliąsias erdves su dviem kūdrom tarp Vaikų ir Melioratorių gatvių – vietą, kur jau dabar susiformavę pasivaikščiojimo takeliai, daug žalumos ir natūralus gamtos artumas. Vis dėlto teritorijoje trūksta saugios infrastruktūros, poilsio zonų, informacijos apie gamtą. Todėl projekto tikslas – išgryninti teritorijos struktūrą, atkurti gamtos išteklius (ypač kūdras) ir įrengti švelniąją infrastruktūrą: nuo lauko baldų iki edukacinių stendų bei pažintinių elementų.

2025 m. projektą pradeda įgyvendinti UAB „Vilniaus vystymo kompanija“ Vilniaus miesto savivaldybės užsakymu.

Projekto įgyvendinimas

2025 m. pavasarį organizuojamos viešosios konsultacijos – siekiant, kad parko vystymas vyktų glaudžiai bendradarbiaujant su vietos gyventojais:

Kovo 24 d.

Įvyko pirmasis susitikimas, kurio metu pristatyta esama situacija, įvardinti iššūkiai ir surinkti pasiūlymai.

Balandžio 28 d.

Planuojamas koncepcijos pristatymas, kuriame bus aptarti konkretūs sprendiniai, paremti gyventojų idėjomis, bus nustatomi projekto etapų prioritetai.

Šiame leidinyje pateikiami apibendrinti pirmojo susitikimo rezultatai ir gyventojų pasiūlymai, kurie taps pagrindu tolimesniems žingsniams kuriant Gamtos edukacinį tvenkinių parką.

PAGRINDINIAI TERITORIJOS IŠŠŪKIAI

Išminti takai žaliuose plotuose

Spontaniškai susiformavę, neišgrįsti takai rodo intensyvų lankymąsi, tačiau kenkia vejos kokybei ir ilgainiui suformuoja erozijos židinius. Tai signalas apie trūkstamą infrastruktūrą – takus būtina suplanuoti tvariai, atsižvelgiant į realius judėjimo srautus.

Nusidėvėjusi mažoji architektūra ir žaidimų įranga

Esami suoliukai, šiukšliadėžės ir vaikų žaidimų įrenginiai yra pasenę ar neprižiūrėti, todėl ne tik praranda estetinę vertę, bet ir gali kelti pavojų naudotojų saugumui.

Nestabilūs vandens telkinių šlaitai

Kūdrų šlaitai kai kuriose vietose yra paveikti erozijos – jie slysta, trupa, o tai kelia grėsmę ne tik ekologinei pusiausvyrai, bet ir lankytojų saugumui. Būtina imtis krantų sutvirtinimo sprendimų, kurie būtų draugiški gamtai.

Užžėlusios pakrantės

Vandens telkinių pakrantės yra apaugusios žolėmis, krūmynais ir medžiais, dėl ko sumažėja prieinamumas rekreacijai, taip pat pasunkėja teritorijų priežiūra. Reikia subalansuoto šienavimo ir retinimo plano.

Prastos būklės želdiniai

Teritorijoje yra daug senų ar netinkamai augančių želdinių – dalis jų džiūsta, kai kurie kelia pavojų. Būtinai sistemingas valymas, sausų ar pavojingų medžių šalinimas, genėjimas ir naujų želdinių sodinimas.

Netinkamas atliekų šalinimas miškuose

Gyventojai kai kuriose vietose pila organines atliekas (šakas, lapus ir kt.) į miško teritoriją, sukeldami ne tik vizualinę taršą, bet ir ilgalaikį poveikį dirvožemiui bei augmenijai. Reikalinga prevencija, informacija ir alternatyvūs atliekų tvarkymo sprendimai.

VERTYBĖS: VANDUO IR BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ

Vanduo ir kūdros

Salininkų vandens telkiniai, ypač kūdros, yra esminis ekologinis turtas, kuriam gyventojai skiria didelį dėmesį. Ypatingai svarbus šių kūdrų valymas ir apsauga, kad būtų išlaikytas natūralus vandens ekosistemos balansas. Gyventojai atkreipia dėmesį, kad reikėtų atlikti tyrimus dėl vandens kokybės ir užtikrinti, kad vandens telkiniai ne tik tarnautų ekologinei funkcijai, bet ir būtų prieinami poilsiui, tuo pačiu išlaikant jų biologinę reikšmę.

Biologinė įvairovė

Kitas svarbus prioritetas yra vietinės gamtos apsauga, įskaitant įvairias rūšis, gyvenančias kūdroje ir aplink ją. Gyventojams rūpi paukščiai, varlės ir kitos vandens faunos rūšys, todėl siūloma įrengti edukacinius stendus, kurie leis gyventojams ir lankytojams susipažinti su šia ekologine sistema, taip pat skatins biologinės įvairovės išsaugojimą. Pelkės ir kitos natūralios buveinės turi būti apsaugotos nuo bet kokių neapgalvotų intervencijų, siekiant išlaikyti gamtinę pusiausvyrą ir užtikrinti ateities kartoms galimybę džiaugtis šiuo turtu.

PASIŪLYMŲ DIRBTUVĖS – PIRMASIS SUSITIKIMAS

Susitikimai ar konsultacijos su gyventojais – tai ne tik informacijos pristatymai, bet ir gyvas dalyvavimas sprendimų priėmimo procese. Jų metu dalyviai įtraukiami į diskusijas, pasiskirstydami į temines grupes. Toks formatas padeda išgirsti kiekvieną nuomonę, įvertinti skirtingas perspektyvas ir kurti bendrus sprendimus.

Pirmasis kūrybinių dirbtuvių susitikimas įvyko 2025 m. kovo 24 d. Vilniaus Salininkų gimnazijoje. Į susitikimą registravosi 49 dalyviai, tačiau susidomėjimas viršijo lūkesčius – dalyvavo apie 70 žmonių. Renginys truko nuo 18:00 iki 19:30 val.

Susitikimo tikslai ir eiga

1

Pristatyti projekto teritorijos ribas, idėją bei planuojamus darbus.

2

Aptarti esamą situaciją ir teritorijos vystymo galimybes.

3

Išklausti gyventojų pasiūlymus, kaip pritaikyti viešąją erdvę bendruomenės poreikiams.

4

Kartu išsigryninti bendruomenės lūkesčius ir vizijas Salininkų viešosios erdvės ateičiai.

Pirmoji susitikimo dalis prasidėjo projekto teritorijos analizės ir „Dalyvauk! Vilnius“ idėjos pristatymu. Antroje dalyje vyko pasiūlymų dirbtuvės, kuriose dalyviai buvo kviečiami prisijungti prie teminių diskusijų stalų, pasikeisti nuomonėmis ir idėjomis.

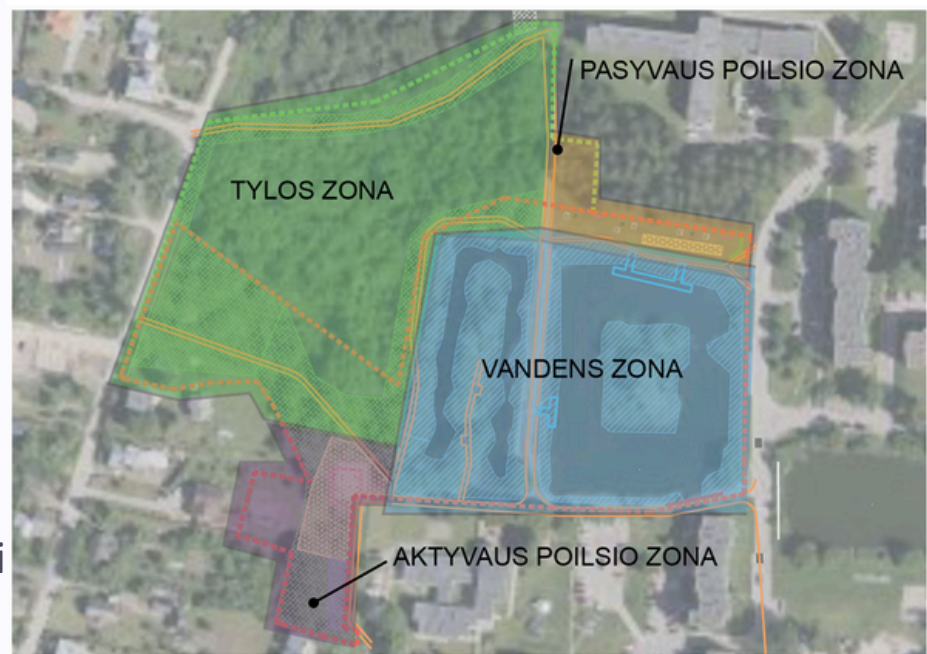
Teminiai stalai ir jų temos:

1 stalas TYLOS ZONA

2 stalas PASYVAUS POILSIO IR
VANDENS ZONA

3 stalas AKTYVAUS POILSIO ZONA

Dalyviai galėjo laisvai judėti aplink stalus ir prisidėti prie skirtingų temų. Toks darbo principas padėjo surinkti įvairiapusių pasiūlymus, pagrįstus realiais gyventojų poreikiais, kas itin svarbu planuojant ateities sprendinius.

Susitikimas baigėsi diskusijų apibendrinimu ir renginio refleksija, kurioje apžvelgti svarbiausi išsakyti pasiūlymai ir įžvalgos.

Susitikime dalyvavo:

- Gabrielė Janilionytė, visuomenės įtraukimo projektų vadovė, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“
- Modesta Dauderytė-Mazūrienė ir Gabija Tamašauskaitė, projekto architektės, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“
- Akvilė Myško-Žvinienė, Vilniaus m. savivaldybės kraštovaizdžio architektūros poskyrio vedėja
- Vaiva Deveikienė, kraštovaizdžio architektūros poskyrio patarėja
- Raimondas Lingys, Naujininkų seniūnas
- Vietos veiklos bendruomenė „Vardan Salininkų“ – „Dalyvauk! Vilnius“ projekto iniciatoriai

Gyventojų pasiūlymai

I. Tylos zona (miško zona)

Pasivaikščiojimo takai

- Įrengti patogius takus, leidžiančius gyventojams lankytis miško zonoje bet kokiomis oro sąlygomis.
- Rekomenduojama įvertinti takų medžiagiškumą ir ilgaamžiškumą – mediniai ar groteliniai takai.
- Groteliniai takai yra vertinami kaip patvaresni ir labiau tausojantys gamtą.

Edukaciniai sprendimai

- Numatyti informacinius stendus su QR kodais, kurie leis gyventojams susipažinti su vietos biologine įvairove.
- Pagal galimybes įrengti „varliukų taką“, kuris padėtų išsaugoti bioįvairovę.

Infrastruktūra poilsiui

- Atsisakyti vienadienių sprendimų (pvz., vabzdžių viešbučių), vietoj to rekomenduojama įrengti suolelius su stogeliu, kad poilsis būtų galimas nepriklausomai nuo oro sąlygų.

Saugus susisiekimas

- Įrengti jungtį nuo pradinės mokyklos iki Melioratorių gatvės, kad būtų užtikrintas vaikų judėjimas per tylos zoną.

Apibendrinimas: Tylos zona turėtų būti formuojama pagal gamtos tausojimo principus, užtikrinant saugumą, edukaciją ir poilsį. Reikia naudoti tvarias medžiagas, planuoti kokybišką infrastruktūrą ir užtikrinti gerą junglumą su aplinkinėmis teritorijomis.

II. Vandens ir pasyvaus poilsio zonos

Balansas tarp gamtos saugojimo ir rekreacijos

- Akivaizdūs skirtingi bendruomenės lūkesčiai – dalis gyventojų siekia išsaugoti natūralią gamtą, kiti – sugrąžinti rekreacines funkcijas.
- Siūlomas kompromisas: taikyti dviejų kūdrių principą – viena skirta gamtai, kita – pasyviam poilsiui šalia kūdros prie gimnazijos piknikaujant, leidžiant laisvalaikį.
- Sala kūdroje turėtų likti neliečiama, neskatinanti priėjimo ar infrastruktūros.

Infrastruktūra pasyvaus poilsio zonose

- Numatyti pavėsines, suoloelius su stogeliu, pievas piknikams, grilinimo vietas.
- Lauko tualetai – būtų poreikis, ypač aktyviai naudojamose zonose.
- Galima integruoti mobilumo treniruoklius šalia poilsio vietų.

Ekologija ir tyrimai

- Atsargiai planuoti kūdrių tvarkymo darbus – pavyzdžiui, viena kūdra Salininkuose sunyko dėl netinkamo valymo.
- Vandens “perėjimai” tarp kūdrių – būtina atsižvelgti, kad viena kūdra “maitina” kitą kūdrą, todėl svarbu užtikrinti bendrą vandens ekosistemą.
- Medžių sodinimas iš pietų pusės – siekiant geresnio mikroklimato ir apšvietimo.

Liepteliai ir žvejyba

- Nors kai kurie gyventojai skeptiški dėl lieptų, vis tik siūlyta numatyti bent vieną – žvejybai ar gamtos stebėjimui.
- Lieptelio įrengimą derinti su aplinkosaugos principais.

Apibendrinimas: Siekti sprendimų, kurie subalansuotų rekreaciją ir gamtos apsaugą, būtų ekologiškai tvarūs, estetiškai bei atitiktų bendruomenės lūkesčius. Projektavime rekomenduojama numatyti bendrą stilistinę kryptį ir tvirtą techninį pagrindą.

III. Judumo infrastruktūra (takai, dviračių takai, aikštelė)

Pasivaikščiojimo takai

- Rekomenduojama daugiau takų įvairaus intensyvumo judėjimui.
- Pasiūlyta naudoti skirtingas dangas – natūralesnes gamtai ir tvirtesnes intensyviai lankomoms vietoms.

Tako prie aikštelės įrengimas

- Būtinas tvirtos dangos takas, ypač prie pradinės mokyklos, kad judėjimas būtų patogus tiek vaikams, tiek vyresnio amžiaus ar riboto mobilumo žmonėms.

Dviračių takai ir jungtys

- Poreikis saugiems dviračių takams – šiuo metu Salininkai jų neturi, ypatingai jungiantis su kitomis miesto dalimis.
- Pažintinis takas aplink kūdras – vertintinas atsargiai dėl poveikio gamtai.

Saugumas ir aktyvus poilsis

- Siūloma įrengti vaizdo stebėjimo kameras – ypač intensyviai lankomose vietose.
- Treniruokliai – svarbu numatyti sprendinius senjorams ir žmonėms su negalia.

Apibendrinimas: Akcentai – mišrus judėjimas pėsčiomis ir dviračiais, tvirtos takų dangos, infrastruktūra skirta visoms amžiaus ir gebėjimų grupėms. Ateityje spręsti miesto infrastruktūrą - dviračių jungtis su kitomis miesto dalimis.

IV. Aktyvaus poilsio zonos pasiūlymai

Šunų vedžiojimo aikštelė

Įrengti aptvertą šunų vedžiojimo aikštelę, kad būtų saugu ir šunims, ir vaikams.

Varlių migracija

Pagal galimybes spręsti varlių migracijos problemą

Takų įrengimas

Suplanuoti įvairių dangų pasivaikščiojimo takus visose zonose.

Dviračių takai

Išlieka itin svarbi bendruomenės tema.

KAS TOLIAU?

Pirmojo susitikimo metu gyventojų išsakytos idėjos ir pastabos taps kuriamo projekto pagrindu.

Per tris savaites nuo pirmojo susitikimo balandžio 28 d. specialistai parengs pirminę Salininkų viešosios erdvės sutvarkymo koncepciją. Kurdami ją, projektuotojai ir kraštovaizdžio architektai išanalizuos susitikimo metu surinktą informaciją apie zonas, įvertins išsakytas idėjas ir pasiūlys savo viešosios erdvės viziją. Šio susitikimo metu bus išsigryninami projekto rengimo etapų prioritetai.

Antrasis susitikimas – koncepcijos pristatymas ir aptarimas – vyks balandžio 28 d. tuo pačiu laiku ir toje pačioje vietoje: 18:00 val., Vilniaus Salininkų gimnazijos aktų salėje.

Po dviejų susitikimų su gyventojais, specialistai pradės rengti projektinį pasiūlymą, kurį visuomenei turėtų pristatyti šių metų rudenį.

LEIDINIO AUTORIAI

UAB Vilniaus vystymo kompanija

Šeimyniškių g. 19B, Vilnius

Tel.: +370 622 98 037

El. paštas: bendraukime@vilniausvystymas.lt

<https://www.vilniausvystymas.lt>

